

D

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 7

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 804

शुक्लयजुर्वेदः

चतुर्थ प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश :- सर्वेषु भागेषु प्रारम्भे वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः ते च अनिवार्याः ।

(खण्ड 'अ')

(वस्तुनिष्ठः प्रश्नाः)

1. अधस्तनेषु विकल्पेषु सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः - 5×2=10
- (i) पुरुषमेध-सर्वमेध-पितृ-मेधादि मन्त्रप्रतीकः कस्मिन्ऽध्याये अस्ति ?
- (अ) 30 तमे (ब) 27 तमे
- (स) 24 तमे (द) 29 तमे
- (ii) यजुर्वेदान्तिमाध्यायस्य उपनिषद् अस्ति -
- (अ) कोषितकि (ब) मैत्रायणी
- (स) केनोपनिषद् (द) ईशावास्योपनिषद्
- (iii) यजुर्वेदे कति वर्णेषु मन्त्राः रचिताः सन्ति ?
- (अ) त्रिंशत् 30 (ब) एक त्रिंशत् 31
- (स) ऊनपञ्चाशत् 49 (द) षट्चत्वारिंशत् 46

(iv) याज्ञवल्क्य मतेन स्वरितस्य कतिभेदाः सन्ति ?

(अ) नव 9

(ब) अष्टौ 8

(स) षष्ठ 6

(द) सप्त 7

(v) शुक्लयजुर्वेदस्य शाखा का ?

(अ) शाकल

(ब) तैत्तिरीय

(स) कौथुम

(द) वाजसनेयी माध्यन्दिनी

2. अधस्तनेषु रिक्त स्थानं पूरयत् -

5×2=10

(i) संत्वत्सरोसि सीदा ।

(ii) होतासक्षट मिडस्पदेना ।

(iii) अग्नये यत्रिवृते ।

(iv) देव सवितः प्रसुवयज्ञपतिम् ।

(v) अर्धता लभतेति ।

3. अधस्तनेषु परस्परं मेलयत् -

5×2=10

अध्यायाः	मन्त्र संख्या
(i) 22	26
(ii) 23	47
(iii) 24	40
(iv) 25	65
(v) 26	34

4. अधस्तनेषु सत्यं वासत्यमिति लिखत -

5×2=10

- (i) मनो यजु प्रपद्ये इत्नेन वेद वाक्येन ।
- (ii) खिल मन्त्राः मन्त्र उत विनियोगः ।
- (iii) प्रथमोऽवतारः मन्त्र उत विनियोगः ।
- (iv) उपनिषद् ग्रन्थानां सारः पुराणः ।
- (v) वैदिक मन्त्राणामर्थः नितान्तः गूढोऽस्ति ।

5. एकपदेन उत्तरयत -

5×2=10

- (i) वेदरक्षार्थं का व्यवस्थां विदधुः ।
- (ii) विद्यन्तेधर्मादयः पुरुषार्थाः येस्तेवेदाः ।
- (iii) धर्मग्रन्थाः ।
- (iv) वेदार्थस्य निर्णयने सहायकाः कः भवन्ति ?
- (v) मेधा शक्ति पराकाष्ठाः कः पाठः ?

(खण्ड 'ब')

(लघूत्तरीया प्रश्नाः)

6. निम्नाङ्कितेषु मन्त्रप्रतीकेषु चत्वारो सस्वराः मन्त्राः पूरणीयाः -

4×5=20

- (i) देव सवितः प्रसुव यज्ञं
- (ii) समिद्धोऽञ्जनकृद
- (iii) होता सक्षत्समिधेन्द्र
- (iv) समास्त्वागानऽऋतवो

- (v) अग्निश्चच्चपृथिवी ।
(vi) शदन्दद्भिरवका ।
(vii) अश्वस्तूपरोगोमृगस्ते ।
(viii) हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्रे ।

(खण्ड 'स')

(दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः)

7. निम्नाङ्कितेषु विषयद्वयं वर्णयत -

2×15=30

- (i) विनियोग-महत्त्वम् ।
(ii) वेदानां वैशिष्ट्यम् ।
(iii) वैदिक-वाङ्मयम् ।
(iv) अस्य वा मयस्य विभूतिः ।

अथवा

- (v) वेद शब्दस्यार्थः ।